

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE SRPSKE
BANJALUKA

Broj: 11 0 U 017758 16 Uvp
Banjaluka, dana 27. decembra 2018. godine

Vrhovni sud Republike Srpske, u vijeću sastavljenom od sudija: Edine Čupeljić, predsjednika vijeća, Merside Bjelobrck i Strahinje Ćurkovića, članova vijeća, uz učešće zapisničara Margarete Nikić, u upravnom sporu po tužbi tužioca M.V. iz P., ..., protiv rješenja tuženog Fonda za ... RS, B., broj: 1030169785 od 12. oktobra 2015. godine, u predmetu ostvarivanja prava na srazmjerni dio starosne penzije, odlučujući o zahtjevu tuženog za vanredno preispitivanje presude Okružnog suda u Banjaluci, broj: 11 0 U 017758 15 U od 04. jula 2016. godine, u sjednici vijeća održanoj dana 27. decembra 2018. godine, donio je

P R E S U D U

Zahtjev se uvažava, presuda Okružnog suda u Banjaluci, broj: 11 0 U 017758 15 U od 04. jula 2016. godine preinačava, tako da se tužba odbija kao neosnovana.

O b r a z l o ž e n j e

Pobijanom presudom uvaženjem tužbe se poništava uvodno označeni akt tuženog, kojim se odbija kao neosnovana žalba tužioca izjavljena protiv rješenja Filijale tuženog u B., broj: 1030169785 od 18. avgusta 2015. godine. Tim rješenjem se odbija zahtjev tužioca za ostvarivanje prava na srazmjerni dio starosne penzije, koji je podnio dana 30. maja 2012. godine.

Uvaženje tužbe sud obrazlaže stavom da osporeni akt nije pravilan i zakonit. Navodi da za stranke nije sporno da tužilac ima penzijski staž ostvaren u bivšoj SR BiH, RS, RH, RS1, SR Nj. i Š. u ukupnom trajanju od 19 godina, 4 mjeseca i 28 dana (pravilno: 18 dana), ali da je upitna pravilna primjena propisa od strane organa uprave u vezi sa uračunavanjem tužiocu posebnog staža u penzijski staž, jer se prema članu 22. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju („Službeni glasnik Republike Srpske”, broj: 134/11, 82/13, u daljem tekstu: Zakon o PIO), za ostvarivanje prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja uračunavaju i staž osiguranja i poseban staž. Tako upravni organi tužiocu priznaju samo staž osiguranja za koji su uplaćeni doprinosi, što za tužioca iznosi 14 godina, 1 mjesec i 26 dana, ali mu ne priznaju poseban staž, ostvaren po članu 37. Zakona o PIO, koji ne treba računati u dvostrukom trajanju, kako je to propisano članom 38. istog zakona, pa da je prvostepeni organ pravilno računao tužilac bi ostvario uslove za srazmjernu starosnu penziju. Navodi da je taj stav u skladu sa članom 157. Zakona o PIO, po kojem Republika Srpska iz budžeta obezbjeđuje Fondu sredstva za pokriće obaveza nastalih po osnovu prava ostvarenih pod povoljnijim uslovima, po osnovu većeg obima prava određenih kategorija osiguranika u odnosu na obim prava ostalih osiguranika, kao i po osnovu posebnog staža, te u skladu sa članom 158. istog zakona po kojem se ta sredstva obezbjeđuju za starosnu penziju u kompletnom iznosu ostvarenu sa manje od 15 godina staža osiguranja, trajno. Tužiocu koji ima staž osiguranja od 14 godina, 1 mjesec i 26 dana treba obezbijediti pravo na starosnu penziju primjenom tih odredbi, jer treba uračunati i poseban staž. Organi nisu vodili računa o pravilnoj primjeni propisa, pa da su zahtjev za

ostvarivanje prava i žalbu neosnovano odbili. Nalazeći da su tužbeni navodi osnovani, pobijanom presudom je tužbu uvažio i osporeni akt poništio.

Blagovremenim zahtjevom za vanredno preispitivanje presude, tuženi osporava njenu zakonitost iz razloga sadržanih u članu 35. stav 2. Zakona o upravnim sporovima („Službeni glasnik Republike Srpske”, broj: 109/05 i 63/11, u daljem tekstu: ZUS), zbog povrede materijalnog prava. Ističe da organi tuženog nisu zanemarili član 22. Zakona o PIO kako je navedeno u presudi, jer je u ukupan penzijski staž koji se uzima u obzir za ocjenu ispunjenosti uslova za sticanje prava na starosnu penziju, uračunat staž osiguranja i poseban staž. Kako tužilac ima 65 godina života i ukupan penzijski staž od 19 godina 4 mjeseca i 18 dana, odnosno staž osiguranja od 14 godina 1 mjesec i 26 dana, ne ispunjava uslove za sticanje prava na srazmjerni dio starosne penzije na teret tuženog u smislu člana 41. Zakona, jer nema ostvaren staž osiguranja u trajanju od 15 godina. Uslove iz člana 42. stav 1. i člana 178. stav 1. tog zakona ne ispunjava, jer nema navršenih 40 godina penzijskog staža. Ne mogu se primijeniti članovi 157. i 158. Zakona o PIO na koje se poziva sud u pobijanoj presudi, jer istim nisu propisani uslovi za sticanje prava na starosnu penziju, nego isti regulišu pitanje obezbjeđenja sredstava iz budžeta Republike Srpske za finansiranje obaveza na osnovu već ostvarenih prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja. Predlaže da se zahtjev usvoji, presuda preinači, tako da se tužba odbije.

Tužiocu je zahtjev uredno dostavljen, ali nije dao odgovor na zahtjev.

Razmotrivši zahtjev, pobijanu presudu i ostale priloge u spisima predmeta, na osnovu članu 39. ZUS, ovaj sud je odlučio kao u izreci iz sljedećih razloga:

Među strankama nisu sporne činjenice da je tužilac rođen dana 22. novembra 1946. godine, da je dana 30. maja 2012. godine podnio zahtjev za ostvarivanje prava na srazmjerni dio starosne penzije i da je na dan podnošenja zahtjeva imao navršenih 65 godina života i penzijski staž ostvaren u bivšoj SR BiH, RS, RH, RS1, SR Nj. i Š. u trajanju od 19 godina, 4 mjeseca i 18 dana, u koji je uračunat staž osiguranja za koji su uplaćeni doprinosi od 14 godina, 1 mjesec i 26 dana i poseban staž u dvostrukom trajanju od 5 godina, 2 mjeseca i 22 dana.

Prvostepenim rješenjem koje je doneseno u izvršenju rješenja tuženog isti broj od 30. juna 2015. godine, odbijen je zahtjev tužioca za ostvarivanje prava na srazmjerni dio starosne penzije, jer ne ispunjava uslove za ostvarivanje prava na starosnu penziju propisane članovima 41. do 43. Zakona o PIO, u vezi sa odredbama članova 177. do 178. istog zakona. Osporenim aktom je odbijena žalba tužioca, s obzirom na utvrđeno činjenično stanje u pogledu navršenih godina života i ukupno ostvarenog staža osiguranja, odnosno penzijskog staža. Tužilac ne ispunjava uslove za sticanje prava na srazmjerni dio srazmjerne penzije na teret tuženog iz člana 41. Zakona o PIO, jer nema ostvarenog staža osiguranja u trajanju od 15 godina, od ukupno ostvarenog penzijskog staža, staž osiguranja iznosi 14 godina, 01 mjesec i 26 dana. Uslove iz člana 42. stav 1. i člana 178. stav 1. Zakona o PIO ne ispunjava, jer nema navršenih 40 godina penzijskog staža. Presudom je tužba uvažena i osporeni akt poništen, jer po stavu tog suda tužilac ispunjava uslove za ostvarenje prava na srazmjernu starosnu penziju.

Pobijana presuda nije pravilna, jer je zasnovana na pogrešnoj primjeni odredaba Zakona o PIO, na šta tuženi u zahtjevu osnovano ukazuje.

Pogrešno je pozivanje suda na odredbe članova 157. i 158. Zakona o PIO, kojim se reguliše pitanje obezbjeđenja sredstava iz budžeta RS za finansiranje obaveza na osnovu

ostvarenih prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja. Te odredbe ne propisuju uslove za sticanje prava na penziju i ne mogu se primijeniti za rješenje ove upravne stvari.

Nepravilan je stav suda u pobijanoj presudi da je tužiocu pogrešno računat penzijski staž, a da pravilnim računanjem posebnog staža ostvaruje uslove za srazmjernu starosnu penziju, s obzirom da su penzijski staž i staž osiguranja za tužioca pravilno utvrđeni.

Kada se ima u vidu da je u članu 38. Zakona o PIO jasno propisano da se period koji je rješenjem iz stav 3. člana 37. istog zakona utvrđen u poseban staž u dvostrukom trajanju ne računa u staž osiguranja, bez obzira na to da li je unesen u matičnu evidenciju Fonda, svako drugačije tumačenje te odredbe je proizvoljno i suprotno svrsi i cilju tog zakona.

Prema tome, stav tog suda da tužiocu koji ima staž osiguranja od 14 godina, 1 mjesecom i 26 dana, treba priznati pravo na starosnu penziju uračunavanjem posebnog staž u jednostrukom trajanju, nema osnova u zakonu. Proizvoljan je stav da su organi uprave pogrešno primijenili član 22. Zakona o PIO, prema kojem penzijski staž na osnovu kojeg se ostvaruju prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja obuhvata staž osiguranja i poseban staž. U upravnom postupku je utvrđeno da tužilac ima ostvaren ukupan penzijski staž u trajanju od 19 godina, 4 mjeseca i 18 dana, u koji ulazi staž osiguranja za koji su uplaćeni doprinosi od 14 godina, 1 mjesec i 26 dana i poseban staž u dvostrukom trajanju od 5 godina, 2 mjeseca i 22 dana, pa je nejasno zbog čega taj sud nalazi da je pogrešno primijenjen član 22. Zakona o PIO. Iz tog razloga ovaj sud ukazuje da se uslov za ostvarivanje prava na starosnu penziju iz člana 41. Zakona o PIO, kojim je propisano da pravo na starosnu penziju ima osiguranik kada navršši 65 godina života i 15 godina staža osiguranja, odnosi na staž osiguranja, a ne na penzijski staž kako je pogrešno navedeno u pobijanoj presudi, a uslove propisane članom 42. stav 1. i članom 178. stav 1. Zakona o PIO tužilac ne ispunjava, jer nema 40 godina penzijskog staža, kako je i navedeno u obrazloženju osporenog akta.

U tom smislu tuženi osnovano prigovara da je sud u presudi nepravilno primijenio navedene zakonske odredbe, te da nije pravilan stav suda da tužilac sa utvrđenim stažom osiguranja od 14 godina, 1 mjesec i 26 dana, odnosno penzijskim stažom od 19 godina, 4 mjeseca i 18 dana, ispunjava uslove za ostvarivanje prava na srazmjerni dio starosne penzije.

Iz navedenih razloga, ovaj sud ocjenjuje da je pobijana presuda zahvaćena povredom iz člana 35. stav 2. ZUS, pa se na osnovu odredaba člana 40. stav 1. i 2. istog zakona zahtjev uvažava, presuda preinačava, tako da se tužba odbija, jer nije ostvaren nijedan osnov za poništenje akta iz člana 10. ZUS.

Zapisničar
Margareta Nikić

Predsjednik vijeća
Edina Čupeljić

Za tačnost otpravka ovjerava
rukovodilac sudske pisarnice
Amila Podrašćić